

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrletno " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrletno " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
V opravi prejemam mesečno K 1.90

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . " 13 v
za trikrat . . . . . " 10 v
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenemki nedelje in
praznike, ob 8. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Opravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Za
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 138.

Današnja številka obsega 6 strani.

Kulturni boj na Koroškem.

Na Koroškem se gode zanimive stvari. Bivši celovški škof Kahn je skušal kolikortoliko paralizirati poguben vpliv nemškega liberalizma, ki se je zajedel v koroško ljudstvo in ga otroval do mozga. Da ni mogel več storiti, je bilo krivo njegovo rahlo zdravje. Odkar je pa zasedel krško stolico novi škof iz Solnograda, ki goji prazne upe, da bodo koroški kulturno-bojnik vsled njegove naklonjenosti in izvanredne prijenljivosti svoje meče v nožnice utaknili, so se pa začeli podirati tudi ostanki zadnjih katoliških naprav in institucij, ki so vzdrževali navale liberalne povodnji na Koroškem. Sobotna številka lista »Oesterreichs katholisches Sonntagsblatt« prinaša zelo žalostno sliko razrušenosti, ki vlada v koroški cerkvi. Dopisnik izvaja sledeče misli:

Nekaj prav posebnega je cerkvena konstelacija v trdnjavi avstrijskega liberalizma. V urejenih vrstah korakajo kohorte svobodomiselstva proti cerkvi, ki tiči v sredi kulturnega boja. Odkar je nov škof v deželi, silijo vanj strupeni sovražniki cerkve in najvišji predstavniki posvetne oblasti, na tak način, da je njihov namen popolnoma jasev. Ljudje, ki bi rajši danes kakor jutri cerkvi grob izkopal, obiskujejo knezoškofski palača damadan. Ljudje, ki bi radi duhovščino iz dežele iztrebili, se shajajo v knezoškofijski palači in poljubujejo škofu roko. Medtem pa rujejo njihovi organi kakor rabeljni proti cerkvi, njenim napravam in služabnikom.

Katoliški »Schulverein« je prosil letošnjo leto tudi v Celovcu za podporo. Gospodje občinskega sveta so prišli v zadrego. Zashčitnik društva je nadvojvoda; škofa je treba tudi še pridobiti; če podporo odklonimo, bo zamera. Ampak gospodje so vendar našli izhod. Neizrečeno obzaluemo, so dejali; prošnji ne moremo ustreči, ker je katoliški »Schulverein« politično-strankarsko društvo.

Nikjer ne izstopajo srednješolci v tolikem številu iz katoliške cerkve kakor ravno v Celovcu. Zakaj? Na srednjih šolah uči znameniti Angerer, učitelj zgodovine in »portugiškega jezika«, ki nima srčneje želje, kakor nositi zastavo v kulturnem boju. Tudi ni gršega časopisja, kakor je koroško, ki stoji na čelu gibanja »Proč od Rima«. Krščan-

ski listi pa se ne morejo razvijati vsled znane denarne krize.

Ko je denarni polom firme Kayser & Pallese sirotišnice razdejal, kakšno veselje je naenkrat zavladalo! Dr. Lemisch je rekel v deželnem zboru, da je treba to priliko izrabiti in stvar do skrajnosti tirati; krščanski denarni zavodi se morajo uničiti, gnati se morajo v konkurz, pa ne samo to, tudi socialno delujoča zavetišča krščanske ljubezni se morajo iz sveta spraviti.

V Celovcu je uršulinski samostan, ki obstoji že stoletja. Da bi tam obstoječo pripravnico za učiteljice uničili, so sezidali dekliški licej in dekliško zavetišče. Proti samostanu se je začelo hujskati na vseh koncih in krajih. Uršulinke, ki so dosedaj vzdrževale ljudsko šolo z 250 učenkami, meščansko šolo s 100 učenkami, javno pripravnico s 110 gojenkami, otroški vrtec, dalje sirotišnico z 80 sirotami, dekliško zavetišče in penzionat, se obračajo vsled vedno naraščajočega impertinentnega hujskanja cerkvenih sovražnikov, ki provzročajo vedno slabše obiske teh nekdanjih cvetočih zavodov, na javnost za podporo, da se morejo zavodi sploh še ohraniti. To se je zgodilo prvič, kar samostan obstoji. Dosedaj je samostan sam vse vzdrževal. Prišlo je tako daleč, da se je izdala parola: v celovškem samostanu vzgojena dekleta se ne smejo nikjer na Koroškem v kako javno službo sprejeti. Po Koroškem se odpošiljajo prošnje celovških uršulink: »Prosimo Vas kruha za naše sirote, prosimo Vas pomoči za našo učečo se mladino in redovne sestre, ki ne morejo več bremena zmagovati... Dosedaj je samostan sam vse zdrževal, a sedanja draginja in agitacija naših nasprotnikov... Mi razumemo to; taki oklici se pišejo s krvavečim srcem. Naprave katoliške cerkve se preganjajo do uničenja, gori v škofijski palači pa se shajajo sovražniki cerkve. Tako sliko razgrinja dopisnik omenjenega lista.

Pod sedanjo cerkveno vlado je začel tudi nemško-liberalni vpliv uničujoče delovati na cerkvene razmere v slovenski Koroški. Nemški Volksrat je začel tudi v cerkvene zadeve vtikati svoj nos. Od avgusta je že razpisana župnija Šent Jurij ob Zilji, od 20. maja je razpisana borovelska župnija, dalje časa je že razpisana Kotmaraves pri Celovcu. Patronat čez te župnije ima deželna vlada. Volksrat potom svojih zaupnikov protestira proti nastavljenju župnikov, ki njemu niso po volji. Deputaciji iz Kotmarevasi je Hein odgovoril, da dokler bo on deželni glavar, ne bo predlagal nekega duhovnika.

Vprašamo, ali je sploh še potreben konzistorij v Celovcu? Naj prevzame njegove posle nemški Volksrat in njegov sluga — baron Hein! Ta bi bila lepa, da bi bil merodajec v cerkvenih zadevah votum Volksrata, pa ne votum konzistorija, ki gotovo bolj pozna sposobnost kompetentov, kakor pa koroška sovlada — nemški Volksrat.

Pri takih razmerah je Koroška dvakrat »tužna«.

Državni zbor.

Dunaj, 27. novembra.

Tri tedne ima še zbornica na razpolago do praznikov. In v tem kratkem času naj bi zbornica, kakor želi ministrski predsednik grof Stürgkh, rešila celo vrsto raznih predlog, za katere bi potrebovala vsaj šest tednov. To bi bilo morda mogoče, ko bi vlada imela trdno večino in ko bi ta soglašala v raznih prepornih vprašanjih. V najugodnejšem slučaju dovrši proračunski odsek razpravo o proračunskem provizoriju. Ker mora poročilo biti razdeljeno v zbornici 48 ur, bode drugo branje mogoče šele prvi teden prihodnjega meseca. V torek dovrši zbornica razpravo o začasnem poslovniku. Na dnevnem redu so dalje prva branja peterih vladnih predlog. Ta teden predloži vlada še načrt uradniškega zakona, ki naj bi stopil v veljavo že z novim letom, kar pa je popolnoma izključeno. Vlada je že izjavila, da hoče z naredbo zvišati plače železničarjem, delavcem v državni službi in pogodbenim uradnikom; državnim uradnikom in slugam pa bi vlada ob novem letu izplačala za pol leta draginjske doklade. Po deželnih zborih se bode državni zbor bavil z uradniškim zakonom, ki obsega službeno pragmatiko in časovni avancement.

Za vlado pa sta najnujnejši vprašanja davčne predloge in načrt novega brambenega zakona. Pri vsaki priliki prigovarja grof Stürgkh poslancem, naj bi zbornica še pred prazniki dovršila prvo branje teh vevvažnih predlog. Vlada je pripravljena, kakor se govori, poslancem izplačati dnevne tudi v prosincu in svečanu med zasedanjem deželnih zborov, ako bi med tem časom finančni in brambeni odsek rešila davčne predloge in brambeni zakon. To pa je le »pobožna želja« vlade že zato, ker so člani teh dveh odsekov večinoma tudi deželni poslanci.

Luogo di trafico.

Kravja kupčija se je že začela, kakor v Körberjevi dobi. Kadar se je Kör-

berju kujala večina, postavil je na mizo polno skledo, iz katere so zajemale vladne stranke. Eni so dobivali železnice, drugi izdatne podpore za svoje volivce. Tedaj se je tudi rodila misel velikanskih vodnih cest po Galiciji, Moravskem, Češkem in Dol. Avstrijskem. Za vsa ta ogromna dela pa niso bili gotovi ne načrti, ne zanesljivi proračuni. Dr. Körber je je dosegel začasen uspeh. Ko pa je zahteval novo državno posojilo, dobil je plah s slamnato šemo.

Nekaj podobnega se sedaj pripravljajo. S proračunskim provizorijem zahteva vlada pooblastilo, da sme najeti 25.388.780 kron za delno odplačilo državnega dolga in 109.200.000 kron za razne potrebščine državnih železnic, skupaj torej 134.588.780 kron. To pa ni še vse. Za nove telefonske zveze zahtevajo Čehi, ki so zadnje dni že popolnoma krenili v vladni tabor, celih 35 milijonov. Vlada pripravlja načrte novih lokalnih železnic, za katere bi država prispevala do 200 milijonov.

Največje darilo pa bi dobile severne dežele za vodne ceste. Dokler je bil dr. Bilinski finančni minister, se je z vso odločnostjo upiral temu podjetju. Odkar je načelnik mogočnega poljskega kluba, govori drugače. Vlada je že pripravila izpremembo prvotnega zakona glede vodnih cest. Po novem načrtu bi znašali stroški okroglo 360 milijonov. Od teh bi država prispevala do 260 milijonov, in sicer za Galicijo 88, za Moravsko 35, za Češko 94, za Dol. Avstrijo 347 in za Šlezijo 8 milijonov. Vlada hoče pa še melioracijski zaklad zvišati na 40 milijonov, s katerimi naj bi se podpirale razne vodne zgradbe v imenovanih deželah. Naravno je, da tudi poslanci iz planinskih in drugih južnih dežel ne bodo hoteli iti med svoje volivce s praznimi rokami...

Pospeševanje poljedelstva.

Poslanec dr. Verstovšek je kot član draginjskega odseka izdelal obširno poročilo o pospeševanju poljedelstva s posebnim ozirom na živinorejo. Poročevalec naglašava v uvodu, da se odsek zaradi kratko mu odmerjenega časa ni mogel pečati z vsemi velikimi agrarnimi vprašanji, kakor so: Razdruževanje kmečkih posestev, odprava zemljiškega davka, ki naj ga nadomešča progresivna dohodarina, rešitev servitutnih pravic, pomanjkanje delavcev, zavarovanje proti neugodam in starostna preskrbnina kmečkih poslov itd. V odseku so naglašali razni govorniki, da država še premalo podpira živinorejo in da se te podpore uporab-

LISTEK.

K šesdesetletnici p. Hugolina Sattnerja.

Jutri v sredo poteče šestdeset let, odkar je zagledal luč sveta mož, čigar ime se bo v naši glasbeni zgodovini s častjo imenovalo, dokler bo živel slovenski rod. Spodobilo se, da se o tej priliki tudi naš dnevnik vsaj s kratkimi vrsticami spominja tega odličnega moža, velezaslužnega p. Hugolina Sattnerja, ki se je porodil ravno pred šestdesetimi leti, namreč 29. novembra leta 1851. v Kandiji pri Novem mestu.

Ni moj namen, opisati tu vsestransko njegovo življenje in mnogovrstno delovanje; omejiti se hočem le na njegove zasluge na glasbenem polju.

Ljubezen do glasbe se vleče kakor rdeča nit skozi celo njegovo življenje. Z glasbo se je resno ukvarjal že v pričetku gimnazijskih študij v Novem mestu, kjer mu je bil učitelj P. Inocencij Gnidovec. Glasba je bila njegova neolčljiva prijateljica tudi v frančiškanskem redu, v katerega je vstopil leta 1867. Kot organist in pevovodja je vztrajno deloval na raznih krajih, tako zlasti v Gorici, Novem mestu in Ljubljani. Kot pevovodja ga splošno pri-

števalo k najboljšim slovenskim dirigentom. Slišal sem že večkrat iz ust tega in onega pevca, da se je od dirigenta p. Hugolina največ naučil. Nekaterim se je dozdeval včasih nekoliko preveč pedantičen in siten; ali ravno s to svojo »sitnostjo« je dosegel najlepše uspehe. Kako krasen pevski zbor je ustvaril v frančiškanski cerkvi v Ljubljani! Po pravici služi za vzor vsem drugim pevskim zborom. Kako lepo se tu pazi na pravilno prednašanje! Sploh se je p. Hugolin že večkrat izrazil, da mu ni toliko na tem, da bi sam veliko zložil, temveč da bi to, kar so drugi dobrega zložili, s svojim zborom pravilno proizvajal. In temu svojemu principu je ostal zvest vseskozi.

Ne malo zaslug si je p. Hugolin pridobil tudi kot učitelj petja. Na novomeški gimnaziji je poučeval petje celih šestnajst let, v ljubljanskem bogoslovnem semenišču pa pet let. V oni dobi je zlasti visoko povzdignil zborovo petje bogoslovcev.

Ime p. Hugolina je v najtesnejši zvezi tudi z našim Cecilijanskim društvom. Med možmi, ki so stali ob zibelki tega prekornega društva, nahajamo tudi njega. Takoj na prvem občnem zboru leta 1877. je bil izvoljen za odbornika, in od tedaj deluje neumorno v korist tega društva do da-

nes. Znani so njegovi temeljiti govori v prosep cerkvene glasbe. Sestavil je v tem zmyslu posebno knjižico: »Cerkvena glasba, kakršna je in kakršna bi morala biti.« Spisal je tudi mnogo drugih izbornih sestavkov o cerkveni glasbi, ki jih je tekem let prinesel naš strokovni list »Cerkveni Glasbenik«.

Tudi kot kolavdator novih orgel je p. Hugolin veliko koristil. Pri teh ocenah je bil precej strog in natančen, s čimer se je včasih zameril temu ali onemu orglarskemu mojstru; ali za tako zamerilo se ni zmenil, ker je imel pred očmi le resničen napredek v orglarstvu. Zbog velikih zaslug na cerkveno-glasbenem polju je bil leta 1905. izvoljen za podpredsednika, letos pa za predsednika Cecilijanskega društva.

Cecilijanski ideji je zelo veliko koristil zlasti s svojimi izbornimi cerkvenimi skladbami. Naj omenjam tukaj glavna njegova dela: »Cerkvene pesmi (Mašne, Marijine in sv. Telesa)« l. 1879. »Cerkvene pesmi v čast sv. R. Telesu« l. 1881. »Trinajst božičnih pesmi«, izdal skupno s p. Ang. Hribarjem l. 1891. »Slava Bogu I.« Dvajset mašnih (skupno s p. Angelikom) l. 1893. »Slava Bogu II.« 23 Marijinih (skupno s p. Angelikom) l. 1894. »Slava Jezusu« l. 1903. To je jako praktična

zbirka pesmi raznih skladateljev; sedem pesmi je p. Hugolinovih. »Šmarne« l. 1904., zares lep šopek dvanajst Marijinih pesmic. »Postne pesmi« l. 1905., ki jih g. Foerster v svoji oceni šteje med najboljše cerkvene pesmi, kar jih imamo. »Marijine pesmi« l. 1906., deset po številu, med njimi nekaj pravih biserov. »Mašne pesmi« (dvanajst po številu) l. 1906., v katerih se kaže velik skladatelj napredek. »Slava Bogu.« Mašne pesmi leta 1908. Ta tretji pomnoženi natis obsega štirinajst krepkih p. Hugolinovih skladb. »Missa Seraphica« leta 1910. za mešan zbor in orgle oziroma orkester, pač najznamenitejša njegova cerkvena skladba. »Te Deum« leta 1911., skladba bolj modernega, a vseskozi cerkvenega značaja. Poleg teh večjih del pa nahajamo še mnogo drugih cerkvenih skladb po raznih letnikih »Cerkvenega Glasbenika«, v »Ceciliji«, »Ljudski pesmarici« itd. Komur je pri srcu cerkvena glasba, mora biti res hvaležen p. Hugolinu, da je tako obogatil našo cerkveno-glasbeno literaturo. Ravnotako pa mu mora biti hvaležen, komur je pri srcu svetna glasba, kajti tudi na tem polju je p. Hugolin storil veliko.

Večino njegovih svetnih skladb je izdala Glasbena Matica. Tako l. 1888.

Ijajo tudi za druge namene. Ako se posestnikom vsled uim odpisujejo davki, so večkrat stroški za komisije višji, nego odpisani davki. Sploh pa je država v prvi vrsti poklicana, da izdatneje podpira sploh poljedelsko produkcijo in tako posredno deluje proti splošni draginji. Kmečki stan je živi vir »fizične in pravne ljudske sile«.

Predlog se glasi:

1. Vladi se naroča, da takoj od državnega zbora zahteva potrebne kredite za povzdigo reje goveje živine in prašičev. Kmečkim živinorejcem naj vlada dovoli podpore za nakup krme in piče; revnejši naj dobe nevrtačljive podpore in brezobrestna posojila.

2. Vlada naj poskrbi, da se bodo podpore za živinorejo v posameznih deželah v polnem obsegu vporabljale le v določeni namen.

3. Vlada naj podpira živinorejske zadruge s podporami, premijami in dovoljevanjem krajevnih semnjev za živino.

4. Vlada naj vsled suše prizadetim revnim posestnikom dovoli podpore, in sicer: O pravem času naj se nabavi žive, posebno koruza in krompir, za živino potrebna krma; za zboljšanje pašnikov naj se dovolijo večji krediti; umetna gnojila in semena naj se prodajajo po nižini cen.

5. V ta namen naj vlada ustanovi v Kalužu (v Galiciji) državno tovarno za umetna gnojila.

6. V krajih, koder je živinoreja v nevarnosti zaradi suše in bolezni na gobcu in parkljih, naj vlada dovoli kmečkim posojilnicam izdatne kredite, iz katerih morejo živinorejci dobivati posojila za nizke obresti.

Tistim kmetom, katerim je živina poginila vsled kužnih bolezni, naj vlada dovoli podpore za nakup živine.

Vse to naj vlada izvrši v sporazumu z deželnimi odbori. Državne podpore pa ne smejo biti odvisne od deželnih podpor.

7. Vlada naj v korist poljedelstva, obrti in industrije pospešuje izrabljanje vodnih moči za električne naprave.

8. Država naj v posameznih deželah podpira zavarovanje živine in po potrebi izpremeni veterinaro-policijske zakone.

9. V prosep živinoreje naj se izboljšajo pašniki ter uravnajo hudourniki in reke. V ta namen naj se državni melioracijski zaklad zviša od 8 na 14 milijonov in zaklad za manjše melioracije od 2 na 4 milijone kron. Za uravnavo hudournikov naj država prispeva 70 odstotkov.

10. Vlada naj dovoljuje kmečkim društvom in zadrugam brezplačno živinsko sol in solne odpadke ter izdela načrt zakona za kmečka hipotekarna posojila proti nizkim obrestim.

S temi predlogi se bode bavila še zbornica.

Občinske volitve na Jesenicah.

Nedeljski shodi.

Volivni boj je čedalje hujši. Zadnje nedelje so bili obenem kar trije shodi. V Delavskem Domu na Savi je zborovala S. L. S., shoda se je udeležilo 400 volivcev. Govorila sta poslanec Pogačnik in župnik Skubic, gerent Čebulj pa je zborovalce pozival k edinosti. Navdušenje za volitve je bilo naravnost veli-

sedem mešanih zborov, ki so se našim pevskim društvom zelo priljubili. L. 1892. parafrazo za klavir: »Kje so moje rožice«. L. 1894. sedem moških zborov, ki so se takoj udomačili. L. 1898. mešana zbora »Vrbica« in »Naša pesem«. Leta 1907. dva samospava »Zaostali ptič« in »Naša zvezda«. L. 1908. »Štirje mešani zbori«, izmed katerih se posebno odlikuje prvi »O nevihti«. Leta 1910. »Jeftjejeva prisega« za zbor, soli in orkester, jako slikovita skladba, s katero je dosegel g. skladatelj velike uspehe. Leta 1910. je objavil tudi v »Novih akordih« ličen samospav »Ribička«. Ravno kar pa je izšla njegova najznamenitejša in najboljše skladba, oratorij »Assumptio B. M. V.« (Vnebovzetje B. D. M.) za orkester, zbor in soli, velikansko delo, v nas Slovencih prvo te vrste, obsegajoče 106 strani partiture. Lepšega spomenika bi si pač ne mogel postaviti za svojo šestdesetletnico, kakor ravno s to veličastno skladbo. Proizvajala se bo — kakor čujemo — v prihodnjem letu najbrže meseca marca.

Poleg teh skladb omenjam samo mimogrede njegove silno poučne kritike velikih koncertov »Glasbene Matice«, s katerimi je tudi med širšim občinstvom vzbudil zanimanje za umetno glasbo.

S tem sem seveda le na kratko in

kansko. Pri Matevžu Werglesu je zboroval Pongratz s svojo jeseniško »gospodarsko« stranko, pri Jelenu so pa zborovali socialni demokratje. Samo pravi svobodomiselnih liberalci so sedeli pri Humru v miru in fajfe kadili.

Pongratz in njegova stranka so zborovali po § 2. Na vabilih je dal tiskati da se bodo na shodu, to je ob treh popoldne postavili kandidati, sam pa je že v noči od sobote na nedeljo dal po Jesenicah in Savi nabiti plakate s kandidatsko listo. Kakor to postopanje kaže, bo v gospodarski stranki kar Pongratz sam gospodaril. Vse govori za to, da tudi Pongratz mož nima, ki bi jih kandidiral, zato si jih je izposodil od S. L. S. celo vrsto. Celu župnika Skubica kandidira, dasi je že davno pisal o njem, da bo moral pred njim svoje »cape pobrati in odriniti z Jesenic«. Kandidatje S. L. S. seveda odklanjajo čast, da bi se svetili na tej »gospodarski« listi. Pongratz ni vprašal namreč nikogar niti za dovoljenje. Volilci! Pongratz hoče samo zmešnjavo delati, zato ne prepisuje kandidatov z njegovega belega plakata, ampak s trobojnih plakatov z napisom »Slovenska Ljudska Stranka«; za podobne pa z zelenih. Ti so kandidati S. L. S.! Kako sodijo Pongratzovi volilci o svoji stranki, se razvidi iz sledečega: V nedeljo sta šla po Savi dva moža in jo zavila na Pongratzov shod k Werglesu. Eden pomenljivo izjavi: »Nekaj nas je, ampak tepcev je veliko vmes!«

Proč s terorizmom!

Tovarniški uradnik Verweger z Javornika pokliče k sebi našo volilko, ter zahteva od nje pooblastilo. Ko volilka izjavi, da je dala pooblastilo že S. L. S., ji Verweger zažuga, da ne dobi več kurjave in živinske piče od tovarne, ako mu takoj ne podpiše pooblastila. Revica je jokaje storila ta korak zoper svoje prepričanje. Toliko tovarniškemu vodstvu v vednost, kako postopajo njegovi organi. Verwegerja pa seveda izročimo državnemu pravdniku. Dotična volilka pa bo z nami volila! Delavci! Pongratzova stranka ni tovarniška stranka, ampak Pongratzova. Tovarniško vodstvo je premodro, da bi odobravalo take korake. Zato se Pongratza in Verwegerja nimate bati. Vse slučaje nasilnosti, prosimo, da takoj nam sporočite, da jih svojčas porabimo.

Socialni demokratje

so v »Zarji« tudi vabili na nedeljski shod, »kjer se bodo postavljali kandidati«. Sociji pa so imeli že nekaj dni prej tiskane liste za tretji razred v žepih. Če se to ne pravi volilcev za nos vleči, no potem? »Zarja« pravi, da bodo sociji v vseh treh razredih postavili kandidata, pa imajo v prvem razredu samo enega volilca, v drugem pa devet. Bo zopet treba iti na posodo iskat! Volilci! Oglejte si socialnodemokratsko listo za tretji razred, kjer kandidirajo celo odpadnike, protestante. Jeseničani! Tega pa ne boste dopustili da bi vas vladali odpadniki! Zato v nedeljo vsi v boj za kandidate S. L. S., ki jih vidite na trobojnih in zelenih plakatih!

Novi kardinali.

V tajnem konzistoriju je bilo v Rimu imenovanih 18 kardinalov, število, ki se ni doseglo že štiri stoletja. Imenovanje tolikih kardinalov je pa bilo potrebno, ker se je kardinalski kolegij

površno opisal p. Hugolinove zasluge na glasbenem polju. Dalo bi se razpravljati o njem tudi kot cerkvenem govorniku, župniku itd. Presvitli knezskof je tudi v tem oziru pripoznal njegove zasluge zlasti s tem, da ga je imenoval za konzistorialnega svetnika. A kakor rečeno, o tem nisem nameraval pisati.

S šestdesetim letom je p. Hugolin došel na prag starosti; toda telo in duh sta mu — hvala Bogu — še čila in čvrsta in jasnega obraza zre v bodočnost, poln lepih načrtov. Pred kratkim sem slišal iz njegovih ust, da namerava sedaj lotiti se krasne Gregorčičeve »Oljki« in jo uglasbiti za orkester, zbor in soli na podoben način, kakor Jeftjevo prisego. Tudi na cerkveno-glasbenem polju misli še nadalje delovati, saj glasbi hoče ostati zvest do smrti. Ko je nedavno v ožjem prijateljskem krogu prišel pogovor tudi na smrt, se je p. Hugolin izrazil, da bo pač najtežje ločiti se od glasbe. »Toda«, pristavil je takoj, »v nebesih bo še lepša glasba«. Mi, ki smo kolikor toliko egoisti, želimo, da bi se ta preselitev p. Hugolina med nebeške kore še ne zgodila tako kmalu; mi želimo, da bi nam ga Bog ohranil še dolgo vrsto let zdravega in krepkega, da bi mogel svoje lepe načrte izvršiti v polni meri v blagor sv. Cerkve in domovini v čast!

Fr. Ferjančič.

znižal na število 46. Z imenovanjem novih kardinalov šteje zdaj sveti kolegij 64 članov. Med novimi kardinali je 6 Italijanov, 2 Amerikanca, 2 Avstrijca, 4 Francozi, 2 Španca, 1 Nizozemec in 1 Anglež. Med novimi laškimi kurialnimi kardinali je tudi majordomus Bisletti, ki je poročil nadvojvodo Karla Franc Jožefa na Dunaju. Pozornost vzbuja med novimi kardinali tudi msgr. Lugari, ki je stopil v duhovski stan, ko je zapustil odvetniški stan. Trije novi laški kardinali so diplomati, med njimi tudi znani bivši dunajski nuncij Granito di Belmonte. Mlad, rojen leta 1861, je novi angleški kardinal, westminsterški nadškof dr. Bourne. Njegov oče, poštni uslužbenec, je postal katoličan in je bil novi kardinal rojen kot protestant. V mladosti je zelo bolehal, bal so se, da ni jetičen, a je okreval. Studiral je v Parizu in v Löwenu. Škof southwarški je postal leta 1897, po smrti kardinala Vaughana pa westminsterški nadškof. Med novimi kardinali sta tudi dva redovnika, in sicer jezuit Billot in redemptorist pater Rossun. Konzistoriju je papež naznanil imena novih kardinalov v daljšem latinskem govoru. Tajnik konzistorialne kongregacije je prečital nato imena s papeževimi brevi imenovanih novih škofov. V Rim je došlo 13 novih kardinalov, ki dobe kardinalski baret v javnem konzistoriju dne 30. nov. Ostalih novih 5 kardinalov, in sicer valladolidski nadškof, Cos y Macho, madridski nuncij msgr. Vico, olomuški nadškof dr. Bauer, sevillski nadškof de Almaraz in dunajski nadškof dr. Nagl niso bili navzoči in jim prineso kardinalske klobuke nobelgardisti, ki so že odptovali v določene jim kraje.

V svojem govoru na kardinale je papež izrazil, da ga veseli, ker po tolikem času zopet govori zbranim kardinalom o važnih vprašanjih katoliške cerkve. V svojem govoru se je tudi spomnil letošnjega leta žalovanja, katera ga dogodki in izjave morajo raniti srce vsakega dobrega katoličana. Papež je nadalje govoril tudi o preganjanju, ki so mu izpostavljeni katoličani in je obžaloval ločitev cerkve od države. Spomnjal se je, kako lepo so se izvršili evharistični shodi v Kolinu, Londonu, Montrealu in v Madridu. Pij X. posebno priporoča ljubezen do najsvetejšega zakramenta.

Papež je nato govoril o hudem preganjanju katoličanov na Portugalskem. Pohvalil je občudovanja vredno postopanje portugalske duhovščine, na čelu ji častitljivi lizbonski patriarh. Sv. oče je kazal na evharistični kongres v Madridu, ki so se ga udeležili vsi sloji družbe, od najnižjih do najvišjih, med njimi tudi katoliški kralj s svojo rodino. Španka je s tem javno pokazala, da je in da hoče ostati v svojem najglobljem bistvu katoliška. Končal je: Obvaruj Bog to nam tako drago ljudstvo vsega zla, ki groze njegovemu miru in njegovi sreči!

Italijansko-turška vojska.

Laški poraz pri Derni.

Iz Carigrada se poroča: Vojnemu ministertvu je poročal Enver bej, da so Arabci in Turki zadnjič napadli Lahe ponoči od 24. na 25. t. m. Pri dosedanjih napadih na Lahe so izgubili Lahi do 200 mrtvih. Turki in Arabci so zaplenili Lahom veliko orožja, streliva, oblake in oprave. Arabci in Turki so izgubili pri teh napadih 7 mrtvih in 1 ranjenca. Tudi laški listi priznavajo, da so bili Italijani pri Derni poraženi, pravijo namreč, da so se morali »zavoljo teme« umakniti.

Laško prodiranje pri Tripolisu.

Lahi zdaj bobnajo, kako so 26. t. m. porazili Turke in Arabce, a efekt te slavne zmage ni bil drugi, kakor da so dobili Lahi nekoliko duška in da so zasedli hiralnico in malo utrdbo Sidi Mesri. Tudi angleška poročila sodijo, da so sicer Lahi dosegli nekaj uspeha in zasedli nekaj strateško važnih točk, ki jim omogočujejo, da se bodo mogli svobodneje kretati, večjega pomena pa ta uspeh nima.

Blokada Dardanel velika laška blamaža.

Avstro-Ogrska in Nemčija se strinjata z Rusijo, ki zahteva, da Italija opusti blokado Dardanel, in hočeta v Rimu Rusijo podpirati. Velevlasti nameravajo Italijo prijateljsko opozoriti na nevarnost blokade Dardanel, ki bi otežila mednarodno trgovino. Zdi se, da so nekatere velevlasti že v tem smislu nastopile v Rimu in v Carigradu. Nastop velevlasti pomenja veliko laško blamažo.

Angleži pred Krfom.

V pristanišče Krf so priplule angleške torpedovke, katerim sledi angleško brodogeje. Angleži nameravajo odpluti v Egejsko morje. Angleški korak je

migljeje s kolom Lahom in pomenja: »Lah miruj v Egejskem morju, če ne dobiš po grbi«. Tudi druge velevlasti nameravajo odposlati vojne ladje, če bi Lahi izkušali forcirati dardanelško vprašanje.

Zopet izgnan časnika iz Tripolisa.

Tripolis je zapustil poročevalec »Frankfurter Zeitung« 20. t. m., ker ni bil več varen življenja pred Lahi, ker je poročal resnico, ki seveda Lahom ni bila prijetna. Lahi so zdaj malone sami v Tripolisu in zato lahko poročajo, kar hočejo. Zdal bodo objavljali iz Tripolisa zgolj zmagovalna poročila, ker jih nihče ne bo nadzoroval. Niti strogi Japonci niso s časnika tako postopali, kakor »kulturni« Lahi, dasi so tudi Japonci časnika strogo gledali na prste.

Kaj je povzročilo potop »Romagne?«

Inženir Cuizza piše o vzrokih grozne katastrofe na Jadranskem morju o kateri smo poročali v soboto. Nekateri so pripisovali krivdo motorjem »Diesel« s katerim je bil opravljen parnik, češ, da so ti motorji prelahki, kar pomanjša stojnost (stabilnost) ladje. To je povsem napačna trditev. Motorji sistema »Diesel« na nafto rabijo res manjši prostor nego parni stroji ki imajo kotle, to pa je vsekakor prednost, ne hiba, ker poveča nakladni prostor. Inženir Cuizza, ki je videl te motorje, pravi, da so napravili utis velike stojnosti (stabilitete). Če bi se motorji tega sistema ne bili v praksi dobro obnesli, bi ne gradili na Angleškem in v drugih državah ladje največje nosilnosti opremljene s takimi stroji, ki nadkrijujejo parne stroje kar se tiče sigurnosti in ekonomije. — Bolj verjetna je trditev, da je slabo urejena naklada ladje, ki je zdrknila vsled premetavanja parnika na levo stran ter onemogočila tako da bi se zopet zravnila, zakrivila nesrečo. Ta okolnost je povzročila že mnogo nesreč na morju. Najbrž je bila pa vzrok katastrofe konstrukcija ladje same. Pristanišče v Ravenni, kjer je bila »Romagna« doma, je zvezano namreč z odprtim morjem s kanalom, ki je jako plitev. Skozi ta kanal mora vsaka ladja ki hoče v pristanišče. »Romagna« je morala biti torej z ozirom na to konstruirana tako da je imela malo globočine. In to je bil najbrž pravi vzrok katastrofe. Taka ladja ni vstanu kljubovati razburkanem morju, manjka ji, kakor pravijo Nemci »Seetüchtigkeit.« V tako silnem viharju kakor je divjal v usodni noči, je morala izgubiti ravnotežje.

CESAR ZASLIŠAL BULGARSKEGA CARJA.

Dunaj, 28. novembra. Cesar je večeraj zaslišal bulgarskega carja v zasebni avdienci.

ANGLIJA IN NEMČIJA.

Angleška zbornica je bila včeraj nabito polna. Ob 3. uri 55 minut je pričel govoriti angleški državni tajnik Grey. Pri seji je bil navzoč tudi avstro-ogrski poslanik. Grey je uvodoma naglašal, da je podal nemški državni tajnik o njegovem razgovoru z nemškim poslanikom obširno poročilo in da se ne pritožuje, da je to storil, ne da bi bil prej njega vprašal, kakor to zahteva običaj med diplomati. Grey je nadalje izjavil, da ga je 1. julija obvestil nemški poslanik, da hoče Nemčija definitivno ureditev maročanskega vprašanja. V ponedeljek je obvestil nemškega poslanika, da smatra angleška vlada položaj kot resen in važen. Dne 4. julija je obvestil nemškega poslanika, da je Angleška glede na Maroko interesirana. Nato ni občeval več časa z nemškim poslanikom. Dne 21. julija je zahteval Grey pojasnila o nemških načrtih z ozirom na Agadir. Nemški poslanik mu ni mogel dati nikakih pojasnil. Dne 25. julija je pa nemški poslanik ostro grajal govor Lloyd Georgeja. — Greyov govor potrdi zgolj, da so bile strune med Nemčijo in Angleško julija zelo napete. Iz Pariza poročajo nemški listi, da so Francozi nevoljni na Angleže in da je v nevarnosti tripelententa, a to so zgolj le nemške želje.

RUMUNSKI KMETJE RAZBILI MAŽARSKO ŠOLO.

Iz Deve poroča ogrski brzojavni urad, da so s sekirami oboroženi kmetje udrli ponoči v mažarsko državno šolo Szent Andreas, kjer so razsekali opravo.

KRVAVI NEMIRI V LIZBONI.

»Agence Havas« poroča iz Lizbone, da je množica vprizorila velikanske izgredne, ker je vlada izgnala dva Kitajca, ki sta hotela zdraviti oči. Vojaki so morali streljati. Na trgu Don Pedro je bila vržena bomba. Ubityh je bilo več ljudi.

BLOKADA DARDANEL IN BULGAR-RIJA.

Sofija 28. novembra. Napovedana blokada Dardanel je vzbudila bulgarske vladne kroge. Skrbni jih, da bi ne nastali nemiri in izgredi v evropski Turčiji, ki bi jim sledila splošna mobilizacija. Car Ferdinand se najbrž tudi radi političnega položaja mudi na Dunaju v najstrožjem inkognitu pod pretvezo, da se mora udeležiti slavnosti ob godu princezinje Klementine Koburške.

MIR MED ŠPANI IN KABILI.

Madrid, 28. novembra. Ob bregovih reke Kert se je podpisal mir med Španci in Kabili. Vjetniki se izmenjajo. Del okupacijske armade se odpusti.

BOJI MED ČRNOGORCI IN TURKI.

Iz Soluna se poroča, da so napadli Črnogorci zopet več turških stražnic in da so tako Črnogorci kakor Turki močno streljali.

NEMCI ZAPUSTILI AGADIR.

Ker je v Agadirju popolnoma mirno, zapusti 28. t. m. nemška vojna ladja »Berlin« Agadir.

KITAJSKA REVOLUCIJA.

Pri Ming-grobovih je porazilo 1500 vstašev, ki so imeli 12 topov, 5000 vladnih vojakov. Padlo je 1000 mož. Vstaši so zaplenili dva topova. Vstaši se nameravajo peljati z osvojenimi vojnimi ladjami pred Peking. Trgovcem, ki bi podpirali Mandžuanca, groze vstaši z bojnotom.

Honkong, 28. novembra. Tu so izbruhnili nemiri. Kitajci so napadli policijo. Oblasti zahtevajo ojačenja. Izkrkali so štiri stotnije, ki patrolirajo z nabitiimi puškami in z nasajenimi bajoneti po mestu.

Dnevne novice.

+ Pri občinskih volitvah na Grospljem je zmagala S. L. S. v vseh razredih z veliko večino. Slava zavednim volilcem!

+ Ljudsko šolstvo. Imenovani so: Ivana Logar za Trstenik, Ivan Lebar v Spodnjem Logu, Anton Knop v Vrabčah, Bogomir Fegic v Planini, Trost v Dolenji vasi pri Ribnici, Jospina Arh na Bohinjski Beli, Al. Novak na I., Pavel Gorup na III. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani, Jožef Ambrožič za stalnega suplenta v Ljubljani, Robert Cigler za nadučitelja v Višnjigori, Frančiška Bezeljak - Bajer v Žalni, Ludovik Pirkovič za nadučitelja, Roza Pirkovič za učiteljico v Svibnem. — Vpokojena sta Henrik Paternost v Senožcah (začasno) in Ana Zarnik v Moravčah (stalno). — Razširi se ljudska šola na Bohinjski Beli v dvorazrednico.

+ Iz c. kr. dež. šol. sveta. Dovolil se enoletni učni tečaj na zasebni meščanski šoli v Šmihelu pri Novem mestu. — Definitivno se potrjuje gimnazijski učitelj Rihard Chmel in Ernst Berner.

O razsodbi upravnega sodišča glede ljubljanskih občinskih volitev piše »Zarja« sledeče: »Nikakor ne moremo reči, da nas razlogi, ki jih navaja to visoko sodišče, kaj posebno navdušujejo. Nekateri momenti se nam zde tako zmotni, da bi bila velika nevarnost, če bi imela taka načela preiti v prakso. Upravno stališče definira nekako pravico volilne tajnosti, po kateri se lahko neha vsaka volilna tajnost. Po razlogih markija Bacquchema in njegovega senata nima oblast nobenega interesa, da se varuje volilna tajnost. Ali po našem prepričanju ima v zmislu zakona oblast ravno dolžnost, storiti vse, kar je v njenih močeh, da se ne krši tajnost volitev. Zakaj njena dolžnost je skrbeti za izvrševanje zakona in čim obsega zakon tajnost volitve, je naloga oblasti, da jo zaščiti. Čemu pa se določa volilna tajnost? Pač zato, da je volilce varen kontrola. Torej morajo biti vzroki, da je kontrola glasovanja volilcu neprijetna ali pa škodljiva. Ravno taki volilci pa potrebujejo zakonite in oblastvene zaščite; neprijetnost ali škodljivost kontrole dokazuje njihovo odvisnost; volilec, ki je odvisen — od svojega delodajalca, od gospodarja, od upnika — je gotovo bolj izpostavljen sili volilnega kontrolorja, kakor neodvisni volilec, kateremu je nazadnje vseeno, če ves svet ve, kako je glasoval. Torej potrebuje tak volilec varstva, ki si ga ne more pribaviti sam. In to varstvo mu mora dati oblast, ki je postavljena, da varuje zakon. Upravno sodišče sicer pravi, da je volilna tajnost svoboda volilčeva. Če je ne porabi, je to njegova stvar. Toda varovati imetje je tudi državljanova svoboda. Vendar pa še nismo slišali, da bi rekla oblast: Sam si kriv, če se nisi poslužil te svobode; tvoja stvar je, če so vlomili pri tebi; to ni interes oblasti, da se tebi nič ne ukrade... Volilčeva svoboda je tajnost volitve; ali oblast mu jo ima garantirati. — Interes oblasti pa je jasen že po tem, da hoče zakon nepriljubljene, prepricane volitve. Če ne bi bilo to jasno po tendenci volilnega zakona, bi bilo dokazano

z določbami, ki kaznujejo omejevanje volilne svobode. Čistost volitev mora torej biti interes oblasti. Gospodarsko odvisni volilci bi se morali prav lepo zahvaliti, če bi imelo obveljati načelo, da ni oblasti nič mar, če jih gospodarji ali predpostavljene zlorabo svoje premoči prisilijo, izdati svojo volilno tajnost. — S tem stališčem se mi popolnoma in brezpogojno strinjamo. Sicer pa je »Slovenec« že naglašal, da je S. L. S. razsodbo upravnega sodišča prav zato hotela, da se pokaže, kako je potreba, da zakon volilno tajnost in svobodo še bolj zajamči. Mi od deželnega zbora, to je od naše večine, tudi za gotovo pričakujemo, da zakon v tem oziru izpremeni. Volilna svoboda in tajnost se morata tako strogo zajamčiti, da bodo take razsodbe kakor je tale popolnoma nemogoče.

— Z Vrhniko. Dne 23. t. m. je obiskal vrhniško gospodinjstvo šola dež. glavar pl. Suklje in ministerialni tajnik Adolf pl. Pichler.

+ Sl. kat. akad. društvo »Danica« na Dunaju ima v petek, dne 1. decembra leta 1911 svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Citanje zapisnika bratskega društva »Zarja«. 3. Poročilo odbora. 4. Poročila klubov. 5. Poročilo odbora Lige slov. katoliških akademikov. 6. Eventualije. Lokal: Restavracija Leithner. Začetek ob pol osmi uri zvečer.

— Predavanja o Postojnski jami in njeni okolici. Predavanje jamskega tajnika g. And. Perko-ta, katero je opremljeno z 150 najnovejšimi skioptičnimi slikami, se vrši po zimi l. 1911/12 v sledečih društvih: v društvu hribolazcev »Naturfreunde« v Knittelfeldu in Ljubnem; pri oddelkih nemškega in avstrijskega planinskega društva v Kolmaru, Deggendorfu, Neubergeru, Straubingu, Steyerju, Monakovem, Reichenbergu, Hamburgu, Münsterju, Anabergu, Stuttgartu, Lichtentalu, Badnu, Offenbachu, Ochsenshausnu, Augsburgu, Norimberku in Mannheimu; v avstrijskem klubu hribolazcev na Dunaju (dvakrat), v Ternicu, Gradcu in Draždanju; v turistovskem združenju avstrijske krščanske mladine na Dunaju; v fotografskem klubu v Brnu; v planinskem društvu na Reki in Toplicah—Schönau; v klubu českih turistov v Pragi, na Dunaju, v Olomucu, v Plznu in v Budjevicah.

— Vrhniški vlak bo vendar začel hitreje voziti. Komisija, ki je pred kratkim s posebnim vlakom prevozila vrhniško progo, se je izrazila ugodno. Zdaj ostane samo še vprašanje: Kdaj se to zgodi?

— Stavka na zagrebškem tramvaju se prične v kratkem, ako vodstvo ne ugodil zahtevam uslužbencev.

— Iz Strug pri Dobropoljah. Minull teden se je poročil v naši župni cerkvi g. Anton Pogorelec z gđc. Minko Dernulc. Ne bi tega poseba omenjali, a storimo to, ker je omenjeni Anton eden najbolj navdušenih in zavednih članov naše organizacije, in voditelj mladeniškega gibanja. Oče ženinov, ki še živi je nedavno postavil mlin in žago na bencin, kar je za našo na vodi revno dolino vitalnega pomena. Preštudiral in priredil je pa oboje omenjeni Anton in vso stvar tudi spretno vodi. Zanimivo, da so bili na ženitovanju ženin in nevesta drug in družica popolni abstinentje in ni nobeden vina okusil. Pili so le abstinentne pijače. Novemu paru želimo obilo srečnih let!

— Po dveh letih najdeno truplo pogrešanega lovca. V Ironwoodu, Mich. v Ameriki, so 12. oktobra našli otroci v gozdu rojaka Antona Lepovša, katerega so pogrešali že dve leti. Izginil je v lovski sezoni meseca novembra; otroci seveda niso našli drugega, kakor nekaj okostja, puško, žepno uro in okoli 100 dolarjev denarja. Slovenec Franc Petruša je spoznal puško za svojo. Doma je iz Spodnjega Štajerskega.

— Slovenec učitelj angleškega jezika v Ameriki. Mestni šolski svet v Milwaukee, Wiss., je imenoval Slovenca Antona Volte za učitelja angleškega jezika na slovensko-angleški večerni šoli. Okoli 50 Slovencev obiskuje šolo in se uči angleškega jezika.

— V Ameriki umrli Slovenci. V Clearlandu je umrl Slovenec Andrej Kovač, star 35 let. V Leadville je umrla Slovenka Marija Kus.

— Slovenske poroke v Ameriki. V Pittsburgu, Pa., sta se poročila gosp. Jurij Smrekar iz Javorja pri Ljubljani in gđc. Marija Grum iz Dravelj na Gorenjskem. — Dne 6. t. m. se je v Moon Run, Pa., poročil slovenski rojak gosp. Lovrenc Batič z gđc. Frančiško Debevc iz Postojne.

— Organizacija zrakoplovk. Prva organizacija zrakoplovk je bila ustanovljena v hiši Aeronautical Society v New-Yorku. Organizacija šteje 100 članic.

— V premogovniku ponesrečil. V Franklinu, Pa. v Ameriki, se je ponesrečil v premogovniku slovenski rojak Franjo Merlak, doma iz Sežane. Izpodkopani premog je padel na njega in ga tako težko telesno poškodoval, da je po preteku 7 dni

umrl. Zapušča ženo z dvema nepreskrbljenima otrokoma.

— V Bistr'co je padel pri Mojs'ranj 61 let stari Anton Rabič in utonil.

— Zoyet ne reči pri s'rljanju. pet let st.lega Leopolda Korošca, gostilničarjevega sina na Mlinem, je sedev deček doma na vrtu obst elil in mu pokvaril levo oko. — Matevžu Merkužič, 19 let staremu dninarju, je, ko je z možnarji streljal, strel puhal v obraz ter ga na obeh in na obrazu težko poškodoval.

— Evropska konferenca za vozni red se bo vršila v Trstu. Glavne razprave bodo 29. in 30. t. m. Večina udeležencev so že dospeli v Trst. Na konferenci je zastopanih 150 evropskih železniških uprav in paroplovnih družb. Poslovodstvo p i konferenci je v rokah tržaške direkcije državne železnice. Konference se udeležijo tudi oficialni zastopniki raznih držav.

Lepa mati! Iz Štanjela poročajo: Dne 16. t. m. so soredniki državne železnice na postaji Štanjel—Kobdilj izročili iz vlaka 9-letno deklico imenom Frančiška Cerkulj, ki se je vozila iz Trsta v smeri proti Jesenicam, a ni imela voznega listka. Na to je bila s postaje izročena župarstvu v Štanjelu, ki je takoj telegrafnim putem obvestilo redarstveno oblastvo v Trstu. Na vprašanje, kam se je hotela odpeljati, je odgovorila deklica, da k stari materi v Mengeš na Kranjsko, ker jo njena mati doma v Trstu vedno pretepa (kar se na deklici tudi pozna), ter da jo je istega dne pahnila čez prag, rekši ji, naj se ji za vedno spravi iz-pred oči! — Tako je potem deklica prišla kar naravnost na vlak, ne vedoča še, da si je treba poprej preskrbeti vozni listek. Še-le šest dan, ko je bila mati že obveščena, da se deklica nahaja v Štanjelu, je šla brezkrbna mati tja po njo. A to še ni vse. Deklica je imela s seboj italijanske šolske knjige in pisanke — da-si čisto slovenski otrok — ker obiskuje tretji razred laške šole Felice Venezian — žalostno! Ko je deklica zapazila svojo brezsrčno mater, je začela mlo jokati in prositi naj se ji raje glava odseče, nego zopet materi izroči. Da, da, mati Neža! Deklica ima več pameti nego ti in morda ne bo dolgo, ko te bo po tvoji lastni krivdi pitala s »ščava«, ker si jo za par Judeževih grošev prodala v laško šolo.

— Pomažnitev učiteljev v višje p'račilne razrede. Pomaknejo se v prvi razred: Avg. Stefančič, Jurij Erker, Jurij Erker (nadučitelj), Iv. Bohinc, Fr. Skale, H. Paternost, Maks Bezljaj, Avg. Pirc, Jož. Ažman, Al. Erker, Anton Likozar, Fr. Luzner. — V II. razred: Iv. Perko, R. Mežan, Fr. Verbič, Fr. Lunder, Iv. Malnerič, Olga Wumer, Ferd. Juvanc, Iv. Šemerl, Mat. Petschauer, Karol Javoršek, M. Matko, Iv. Kiferle, Iv. Benedičič, Fr. Zebre, Antonija Vohinz, Fr. Skulj, V. Puppis, Jos. Šusteršič, M. Mahorčič, Al. Sadar, Ida Mally, Hermina Megušar - Gosslar, Jakobina Naglas, Franc Grailand, Ana Krašovec, Iv. Lackner, Fr. Lavtižar, Apolonija Fatur, Kornelij Igljč. — V III. razred: Fr. Pirc, Julijana Karlin, Iv. Mercina, Jož. Kobal, Andrej Kenič, Fr. Vilhar, Amalija Hinek, Ema Miselj, Bog. Fegic, Rajko Božič, Iv. Erbežnik, Iv. Arnšek, Evlalija Tavčar, Konrad Fink, Mar. Polak - Krašovec, Marija Triller, Ivan Stepišnik, Ivana Cegnar, Leo Pišbrovec, Marija Strauss, Antonija Germek-Rakovec, Karolina Koncilijska, Maksimilijan Bajc, Amalija Komatar, Uršula Mazi, Pavla Lampe, Antonija Vižin, Justina Kozamernik, Lea Levec, Anton Vode, Vlastimila Peršl, Jožef Odlasek, Jožefa Javornik, Antonija Virk, Franc Stular, Julijana Kocjančič, Zofija Škofljanc, Karolina Gams, Marija Veselič, Ludovik Koželj, Jožefa Vrce, Amalija Kecelj, Rudolf Dostal, Jožef Krauland, Franc Zagorc, Jožefa Majde, Matija Žitko. — Letos se je število ljudskega učiteljstva pomnožilo za 32, tako da je na Kranjskem sedaj 958 učiteljskih moči na kranjskih ljudskih šolah, od katerih spada v I. razred 96, v II. razred 144, v III. razred 287, v IV. razred 413.

— Kuhinja zahteva od nas največ izdatkov, zato pa bodi tudi prva naša skrb, da v kuhinji uvedemo pravo gospodarstvo. Najbolje se nam bo to posrečilo, ako bomo v kuhinjo uvajali navodila nove knjige: Slovenska kuharica, potem je priredila S. M. Felicita Kalinšek. Knjiga ima izredno nizko ceno: Velika izdaja stane vez K 6 —, okrajšana izdaja vez K 3-60.

— Kmetijsko šolo na Grmu si je ogledal dne 24. t. m. ministerialni tajnik v poljedelskem ministrtvu, pl. Pichler. Prišel je v spremstvu deželnega glavarja pl. Šukljeja in se je zlasti zanimal za uredbo zimске in letne šole, kakor tudi za ono gospodinjstvo tečaja v Šmihelu, ki je združen z zavodom.

— Po prihodu iz gostilne se je zastrupila. V Trstu si je končala življenje Franca Gustinčič, omožena, stara 42 let. Sinoči se je z možem vrnila iz gostilne in

nato izpila dozo karbolne kisline. Pozvan je bil na pomoč dr. Fabrici, ali našel je nesrečnico v zadnjih zdihljejih in jej ni mogel ničesar pomagati. — Vzrok obupnemu činu so bili baje rodbinski prepiri. Na isti način se je v Trstu zastupila 51 let stara zasebnica Teresa Del Fabro.

Bratski odseki!

V nedeljo, dne 3. decembra

se vrši

v Ljubljani

občni zbor „Zveze orlov“.

Glasom poslovnika „Zveze Orlov“ (§ 10) se morata udeležiti občnega zbora predsednik in načelnik. Ako je predsednik ali načelnik zadržan, morata priti na občni zbor podpredsednik in podnačelnik.

SPORED:

Ob 1/2 8. uri zbirališče pri „Ljudskem domu“.

Ob 8. uri sv. maša v Alojzijevišču.

Občni zbor ob 9. uri v veliki dvorani „Ljudskega doma“:

1. Poročilo tajnika in blagajnika.
2. Poročilo načelnika.
3. Poročilo revizorjev.
4. Statistika.
5. Okrožja in podzveze.
6. Prireditve za leto 1912.
7. Volitve. (Predsedstva, načelstva in revizorjev.)
8. Slučajnosti.

Opomba: Udeleženci občnega zbora naj pridejo v kroju.

J. Hočevar l. r., Dr. Lovro Pogačnik l. r.
t. č. tajnik. t. č. predsednik.

Vaditeljski tečaj.

Pred občnim zborom se vrši tridnevni vaditeljski tečaj. Začne se v četrtek, dne 30. t. m. in konča soboto zvečer. Bratje telovadci, ki se ga udeležijo, naj se zbero v četrtek ob 9. dopoldne v „Ljudskem domu“.

Vojtek Jeločnik,
t. č. načelnik.

Štajerske novice.

š Mariborska okolica. Zadnjič smo poročali, da so prodrli Slovenci pri volitvi I. razreda v občini Pesnica z dvema kandidatom. Danes nam je došlo poročilo, da so Slovenci zmagali tudi pri občinskih volitvah pri Sv. Marjeti blizo Maribora (na Pesnici). Poročalo se je sicer, da so prodrli štajerčijanci a to ni res. Fakt je, da so Slovenci prodrli v II. in III. razredu, tudi v I. razredu so prodrli boljše moške. Najhujši štajerčijanci so zleteli iz odbora. Ta zopetna zmaga je znamenje, da se Slovenci nad Mariborom čvrsto gibljejo in izmetavajo po občinah štajerčijance in drzne Nemce iz občinskih odborov. Veselimo se tudi mi zmag naših bratov v pesniški dolini. Sv. Marjerta, Jarenina, Št. Jakob, Št. Ilj, Sv. Križ, Sv. Peter nad Mariborom, vse te župnije so v slovenskih rokah. Edino obe Sv. Kungoti, Sv. Jurij na Pesnici in Svečina so še v rokah nemškutarjev. Gotovo je, da bi se dalo tudi v teh krajih mnogo storiti, če ne bi bilo par nemškutarjskih petelinov.

š Nemila usoda ljubečih bratcev. Liberalci, stari in mladi, slogaši, štajerčijanci nimajo sreče pri svojih listih. Nesrečno je za sušico izdahnili rajni „Narodni Dnevnik“ z isto boleznijo se borita še delj časa „Sloga“, in „Narodni List“, enako se godi zvestemu duševnemu bratu „Štajercu“. Narodni List je zgubil že skoraj vsa pljuča, ustvariti mu hočejo sedaj s posebno fehtarijo nova umetna pljuča, da bi vsaj nekaj časa lovil sapo. Med 3. in 10. decembrom hočejo mlado-liberalci loviti nove naročnike in blage podpornike. Slabi časi za liberalce!

š Nova občina. Po dolgoletnih borbah se je posrečilo našim pristašom, da se je za Št. Lenard nad Laškim ustanovila lastna občina. Te dni je bil za župana izvoljen vrli naš pristaš Ferdo Trumpej iz Mišidola, za namestnika pa Josip Gračner iz Malih grahovšč. Odborniki so vsi naši. Ob državnoborskih volitvah je stal naš kraj neomajno za kandidata Kmečke Zveze dr. Benkoviča. Liberalci in nemškuterji pri nas nimajo besede.

š Fram. Za naslednika umrlemu županu Gertu, je bil izvoljen za novega župana gospod Karol Černež.

š Nesreča s puško. Pri Rajhenburgu je neprevidnoravnalspusko Karol Radej. Puška se je sprožila in je strel zadel Karola tako nesrečno v trebuh, da so

ga morali prepeljati težkoranjenega v krško bolnišnico.

§ **Pilštansko kozjansko graščino** je kupil za 700.000 K Rudolf Oroszy iz Ljubljane.

§ **Slinovka** pri goveji živini se na srednjem Štajerskem širi vednobolj.

§ **Tatvina draguljev v cerkvi usmiljenih bratov v Gradcu.** Dunajska policija je zadnje dni aretovala večje številce vlomilcev, med njimi tudi tatu, ki je 31. januarja 1906. vlomil v grad Schwarzau pri Steinfeldu, posesti umrlega parmskega vojvode Roberta, očeta nadvojvodinje Cite. Ukradenih je bilo takrat 22.500 K in so bila doslej vsa poizvedovanja za tatom brezuspešna. Sedaj so ga izsledili v osebi pekovskega pomočnika Franca Scholza, ki si je medtem v Hellersdorfu napravil lastno pekarno. Prijeli so tudi zlatarja Hermana Stangla v Ottakringu, ki je razpečeval ukradene stvari. V njegovi hiši so našli tudi dve zlati kroni, ki ste bili ukradeni 20. februarja 1906. v kapeli usmiljenih bratov v Gradcu. Kroni je izdelal leta 1888., ko so leta 1851. sezidano loreško kapelo popolnoma renovirali, zlatar Stuttgartmann iz najfinejšega zlata ter ju okrasil z dragulji in biseri, darovanimi od pobožnih žena. Vredni ste 10.000 K. Dognalo se je, da je tudi s to tatvino v zvezi omenjeni Scholz.

§ **Iz justične službe.** Deželnosodni svetnik Tomaž Čajukar v Mariboru je imenovan za deželnosodnega nadsvetnika.

➤ **Naše ženstvo ne moremo z nobenim darilom bolj razveseliti, kakor z novo knjigo S. M. Felicite Kalinšek »Slovenska kuharica.«**

Izpred tukajšnjega poročnega sodišča.

Mlad ubijalec. Na zatožni klopi je sedel 17letni Anton Špenko, posestnikov sin na Selu, zaradi hudodelstva uboja, ker je dne 4. t. m. ponoči s kolom po glavi udaril Andreja Podgorška, posestnika na Vojskem, s tako silo, da je ta po preteku nekaj ur umrl. Obdolženec Špenko je bil jezen na Podgorška, ker ga je nekoč, ko je hotel odnesti skledo kaše, spodil iz hiše. Zvečer 4. t. m. je sedel obdolženec v družbi šesterih prijateljev v Zupanovi gostilni v Kosezah. Istočasno je bil tu tudi ubiti Podgoršek. Bil je dobre volje, se norčeval in delal razne dovtipne, da so se mu navzoči smejali iz srca. Okoli devete ure zvečer je odšel Podgoršek, za njim je pa zapustila tudi ostala fantovska družba omenjeno gostilno. Veseli Podgoršek je začel upiti »auf« in na korajžje klicati. Špenko pravi, da ga je to izzivanje ujezilo ter je krenil vzlic temu, da so ga tovariši, ki so šli k neki gledališki skušnji v Šinkov turn svari, naj pusti pri miru Podgorška, krenil za njim. Ni jih ubogal, marveč je šel urnih korakov po stranskih potih za svojim nasprotnikom, ki je šel po poti proti Golem in Selu na Vojsko ter ga prehitel za pet minut. Na Golem je izruval iz nekega plotu kol, in tako oborožen čakal na Podgorška. Baje je ta malo prej zavpil »auf smrkvocic«. Ko je stopil s kolom v roki pred njega, mu je rekel Podgoršek: »Oče pri miru me pustite«. V tem pa Špenko zavilhti kol in ga z njim s tako silo po glavi udari, da se je takoj zgrudil nezavesten. Po tem dogodku se je Špenko vrnil za svojimi tovariši k skušnji v Šinkov turn. Nikdo ni zapazil pri obdolženecu kake razburjenosti, marveč se je vedel kakor bi se ne bilo ničesar zgodilo. Po skušnji je šel gledati na kraj poboja, kaj je z njegovo žrtvijo. Na cesti je srečal Gregorja Zupana, ki mu je povedal, da leži ob cesti »Jožovec« pijan in nekaj krvav ter se je gotovo v pijanosti pobil. Ravno ob polnoči sta poklicala Janeza Kosca, posestnika na Selu, katerega sta pregovorila, da je upregel voz. Na lico mesta so našli Podgorška, postrani ležečega, v roki je držal klobuk, a bil je nezavesten. Naložili so ga na voz in ga pripeljali domu na Vojsko, kjer so ga izročili prestrašeni ženi. Ob 3. uri zjutraj se mu je podelilo poslednje olje, ob peti uri zjutraj je pa umrl. Zapustil je sedem nepreskrbljenih otrok, od katerih je najmlajši star 3, najstarejši pa 21 let. Pri raztelesenju trupla se je dognalo, da je bil udarec tako silen, da je prebil lobanjo, vsled česar je nastala krvavitev v možganih, čemur je sledilo njih otrpenje. — Obdolženec se zagovarja, da ni nameraval Podgorška ubiti, marveč ga je nekoliko prestrašiti. Trdi, da ga je hotel udariti po hrbtu, med tem se je pa Podgoršek tako nesrečno zasakal, da ga je zadela zadaj na glavo. Zagovarjal je Špenka dr. Tavčar. Obdolženec jokaje prosi za milostno sodbo. Porotniki so vprašanje, da je Špenko kriv hudodelstva uboja potrdili in je bil obdolženec obsojen na dve leti težke ječe, poostrene

z enim postom in trdim ležiščem vsaki mesec.

Laži »Učiteljskega Jutra« razkrite in dementirane.

Predsednik, dvorni svetnik g. Pajk je tekom razprave omenil, da ne odgovarja resnici, kar je trdil neki tukajšnji list (»Jutro«), da ni kazal obdolženec Špenko pred preiskovalnim sodnikom nobenega kesanja ter da se je mati pri zaslišanju izrazila: »Kaj za to, če ga je ubil, saj je bil sv. Martin tudi ubijalec, da bi vendar postal svetnik«, in tudi to ni res, da bi se bil obdolženec oče izrazil pred preiskovalnim sodnikom: »Saj to ni nič, če ga je ubil, bo saj en liberalec manj na svetu«. Če se je pa kaj takega govorilo, je bila to le zasebna govorica. Predsednik je izrečno konstatiral, da se »Jutrovi« podatki ne vjemajo z resnico, da oče in mati obdolženčeva pred preiskovalnim sodnikom sploh nista bila zaslišana in res je, da se iz vsega akta ne razvidi niti najmanj, da bi ta uboj imel politično ozadje. Kljub tej blamaži, ki jo je s to izjavo dobilo »Učiteljsko Jutro«, si upa danes zopet trditi, da je bil ta uboj »žalosten sad nesrečne čukarske vzgoje«, ko nekaj vrstic spodaj samo priznava, da Špenko ni bil član Orla. Takih infamij je z možno resle liberalno učiteljstvo!

Ljubljanske novice.

lj **Občni zbor »Ljubljane«** se vrši jutri ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Ljudskega Doma«. K obilni udeležbi vabi gg. podporne in izvršujoče članice in člane obor.

lj **Moderne kirurške operacije** boše danes ob 8. uri zvečer s pomočjo skioptikona predstavljal v »Ljudskem Domu« g. primarij Fran Derganc. Vstop prost.

lj **Ljubljeno ljudsko igro »Revček Andrejček«** bo uprizoril ljubljanski Orel prihodnje nedeljo ob 6. uri zvečer na odru »Ljudskega Doma«. Opozarjamo na to prireditve, pri kateri bomo imeli priliko prvokrat na odru »Ljudskega Doma« pozdraviti mnogo vrlih moči, ki so znane in priljubljene iza predstav prejšnjih let. V nedeljo zvečer torej v »Ljudski Dom« k prvi ljudski igri!

lj **Seja predsedstva Z. O.** se vrši danes ob 1/2 8 zvečer v »Kat. tiskarni«. — Ker gre z ozirom na občni zbor za važne reči, naj se je vsi člani udeležijo polnoštevilno!

lj **Strašna smrt bivšega uslužbenca »Kmetijske družbe« Ivana Oražna.** — Cigareta povzročila nesrečo. V Mostah se je dogodila večeraj zvečer strašna nesreča. Posestnik in gostilničar Iv. Oražen, bivši uslužbenec »Kmetijske družbe«, je kadeč v postelji cigareto zažgal posteljo ter zgorel. Nesreča se je dogodila tako-le: Ivan Oražen je bil že kake tri tedne bolan in je ležal v postelji. Večeraj ob 8. uri zvečer mu je žena prinesla večerjo na posteljo. Ko je Oražen povečerjal, želel je cigarete, katere mu je soproga tudi dala, nakar je Oražen kadil. Soproga je nato odšla v spodnje prostore in je mislila, da je mož, kakor po navadi, zaspal. Ko je ob četrtna deset prišla soproga z otroci v zgornje prostore spat, videla je, da je vse zakajeno in da — gori. Sredi ognja je ležal Oražen ožgan, mrtev. Soproga je pričela klicati na pomoč. Prihitel je trgovec Fr. Menard, ki je v družbi Fr. Pipana in Iv. Volčiča ožen pogasil. Zgorelo je polovico postelje, na kateri je ležal Oražen z glavo na tleh ter bil strašno ožgan na rokah in životu. Poizkušali so ga vzbuditi v življenje, a zaman. Bil je mrtev. Zaspal je ob goreči cigareti, ki je vnela posteljo. Oražen se je v dimu zadušil in bi bil popolnoma zgorel, da ni prišla soproga v gorenje prostore. Ogenj se je razširil tako, da so pričela tleti že lesena tla. Škoda na pohištvo znaša 200 kron. Oražen je bil za življenje zavarovan pri družbi »Assicurazione Generali«, ki je takoj poslala k nesrečni rodbini svojega zastopnika. Ta tragičen dogodek vzbuja splošno sočutje za nesrečno rodbino.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Rudolf Bonač, trgovec, 27 let. — Marija Kopitar, zasebnica, 75 let. — Marija Tamše, 57 let. — Ivan Nimis, opekar, delavec, 41 let. — Štefanija Leskovic, hči kolarskega pomočnika, 3 leta.

lj **Nezavestna obležala.** Včeraj dopoldne je na sv. Petra nasipu nezavestna obležala delavka Valerija Šustersičeva, katero so z rešilnim vozom odpeljali v deželno bolnišnico.

lj **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Danes, v terek operetna noviteta »Ples v operi« (za nepar). — V četrtek drugič »Ples v operi« (za par). — V soboto dramska noviteta »Reka« Maksa Halbeja. — V nedeljo pop. izvirna dramska noviteta »Slepa ljubezen« A. Peska za mladino s petjem; zvečer operna predstava.

lj **Umrli** je danes v deželni bolnišnici Ana Svete, soproga pekovskega mojstra. — Umrli je v deželni bolnišnici Leopold Klepec, c. kr. poštni asistent.

lj **Ukradeni kolesi.** Danes zjutraj je bilo g. Valentinu Accetti na dvorišču hiše št. 16 na Dunajski cesti, ukradeno že obrabljeno zelo blatno »Preciosa« kolo, vredno 80 K. Kolo je črno pleskano, kolesi imate znotraj rdeče obroče, peresa pri sedlu so nova, prestavna plošča ima pa napis »Preciosa«. Tovarniška številka 103.194. — Včeraj popoldne je bilo pa mesarju Jožefu Anžiču iz veže na Poljanski cesti št. 21 ukradeno že zelo obrabljeno kolo »Tribuna«, vredno 50 K. Pred nakupom se svari.

Koroške novice.

k **Koroški deželni predsednik.** Kakor poročajo listi, je bil koroški deželni predsednik, baron Hein, ki je, kakor znano, hotel odstopiti že 1. novembra t. l., pozvan, da vztraja na svojem mestu. Baron Hein se je odzval temu pozivu in ostane na svojem mestu do 1. majnika 1912. Vzrok temu je, da dela osrednji vladi imenovanje Heinovega naslednika prav posebne težave.

Razne stvari.

Praznoverje na Portugalskem. Lizbona, 28. novembra. Dve Kitajki sta se etablirali v Lizboni kot očesni zdravnici ter sta baje imeli tudi nekaj uspeha v zdravljenju. Oblasti pa so naredile konec mazaštvu obeh Kitajk ter ju izgnale, ko se niste hoteli ukloniti oblastenim ukazom. Zaradi postopanja oblasti pa se je v nedeljo vršilo veliko protestno zborovanje ter nato velike počestne demonstracije, ki so trajale pozno v večer. Uredništvu lista »Secolo« so demonstranti razbili okna. Prišlo je do spopada z vojaštvom ter je bilo pet oseb ubitih in nešteto ranjenih.

300 zastrupljenih z ribjimi konzervami. V Melbourneju v Avstraliji, je obolelo 300 oseb, večinoma otrok, ker so jedli pokvarjene ribje konzerve. Šest obolelih otrok je umrlo, 20 pa se jih bori s smrtjo, kakor se poroča iz Londona.

Telefonska in brzojavna poročila.

VOLITVE V OBČINI CELJE - OKOLICA.

Celje, 28. novembra. V občini Celje-okolica so Slovenci v tretjem razredu zmagali s 480 glasovi. Nemci se volitve v tem razredu sploh niso udeležili. V drugem razredu so zmagali Slovenci z 61 proti 51 glasovom. Izid v prvem razredu bo znan okoli 5. ure popoldne. Skoro gotovo bodo zmagali v tem razredu Nemci, dočim so pri zadnjih volitvah zmagali Slovenci.

SLOVENCIM ZAPRETILO Z OBSTRUKCIJO.

Dunaj, 28. novembra. V budgetnem odseku je bil njega načelnik vitez Korytowski formalno obljubil, da bo v ponedeljek (to je večeraj) generalno debato pri določenem govorniku prekinil in da bo ostalih deset govornikov prišlo šele v terek (danes) na vrsto. Kljub temu dogovoru je pa Korytowski večeraj generalno debato zaključil, tako da poslanca dr. Šustersič in dr. Korošec nista sploh prišla do besede. Ta skrajna nelojalnost načelnika in večinskih strank je Slovence silno ogorčila. Sklenili so, da stavijo v današnji odsekovi seji predlog, da se generalna debata na novo otvori. Ako večina tega ne bo hotela, bodo Slovenci, kakor poroča neka parlamentarna konferenca, začeli **takoj z najodločnejšo obstrukcijo in se tudi ne bodo, če bo treba, ustrašili hrupne obstrukcije z vsemi sredstvi.** Slovenci poudarjajo, da je Korytowski in večina zagrešila flagrantno prekršitev dogovora, katere Slovenci pod nobenim pogojem ne bodo trpeli. Sicer pa je načelnik Korytowski že sam uvidel, kakšno netaktnost si je, opirajoč se na večino, dovolil in se je začel pravkar pogajati z dr. Šustersičem in dr. Korošcem, da spor poravnata in ne pride do usodnih posledic. **Slovenci so pokazali, da se od nobene večine ne bodo dali terorizirati in omalovaževati.**

CESAR.

Dunaj, 28. novembra. Danes se je cesar po dolgem času vprvič peljal iz Schönbrunn na dvor na Dunaju. Cesar je izbornega zdravja. Sprejel je v avdienci grofa Khuena.

ZBORNICA.

Dunaj, 28. novembra. Zbornica je danes v 2. in 3. branju sprejela predlogo, glasov katere se provizorični zbornični poslovnik podaljša za eno leto. Jutri predloži vlada zbornici novo uradniško službeno pragmatiko.

VOLITEV V DROHOBYCZU.

Drohobycz, 28. novembra. Tu je jako veliko policije in orožništva zbrana, da varuje pri volitvah red. Volitev Löwensteina je zasigurana.

MARIA BARTUNEK POMILOŠČENA.

Dunaj, 28. novembra. Cesar je Marijo Bartunek, ki je zadavila šiviljo Lojzo Weiß, jo razkosila in skrila v košari za perilo ter bila zato na smrt obsojena, pomilostil, na kar jo je najvišje sodišče obsodilo na dosmrtno težko ječo.

170.000 KRON ZAPUSTIL SVOJEMU RODNEMU MESTU.

Gorica, 28. novembra. Tu je umrl zasebnik Grünsteidl, ki je zapustil vse svoje premoženje, ki znaša nad 170.000 kron, svojemu rodnemu mestu Baden pri Dunaju.

VELEPOMEMBNI GOVOR SIR GREYA.

London, 28. novembra. Državni tajnik za zunanje zadeve je svoj govor v angleškem parlamentu končal nekako sledeče: Jaz sem tudi za to, da si z vsemi sredstvi poiščemo novih prijateljev, **oda ne na škodo tistih prijateljev, ki jih že imamo.** Jaz hočem vse storiti, da si zasiguramo prijateljstvo z Nemčijo, toda gledati moramo, da temu cilju ne žrtvujemo svojih dosedanjih prijateljev. — Za njim je govoril vodja opozicije L. A. v za tem pa ministrski predsednik Asquith, ki je končal z zagotovitvijo, da Anglija nima nobenega povoda živeti s kakšno vevlastjo v nesporazumu in dela z vsemi silami, da se svetovni mir ohrani. — Angleško časopisje je s sir Greyevim govorom jako zadovoljno in pravi, da je sir Grey samega sebe prekosil. Nemško časopisje pa sodi, da sir Greyev govor ni nikogar nič presenetil. Posebno zadovoljni Nemci z njim ne morejo biti. Govor je jako hladen. **Položaj se po tem govoru ni nič izpremenil.** — Francosko časopisje je z govorom jako zadovoljno. Pravi, da je dokaz, da je angleško-francosko prijateljstvo tako trdno, kakor je dozdej bilo.

TEŽAVNA ZMAGA.

Rim, 28. novembra. Laški listi poročajo, da je bila zmaga Italijanov dne 26. t. m. združena z velikimi žrtvami in da je bitka nekaj časa kazala, kakor da se pripravila enak poraz kakor pri Čara-čada. Veliko laških vojakov je ranjenih v hrbet, Arabci so se z nepopisno drznostjo vrgli vojakom nasproti z bodali, vsako ped zemlje je bilo treba osvojiti. Pri Henniju so Arabci 11. polk bersaglierijev napadli od strani in od zadaj. Lahj so le malo prodrli. Lahj svojih izgub nič ne povedo. Turki so pa izgubili baje 500 mož, ki so deloma mrtvi, deloma ujeti. Neko hišo v oazi so morali Lahj v zrak pognati, ker so se Arabci v njej z vso trdovratnostjo branili.

MIKLAVŽEVO DARILO!

Našim malim. Nazorne slike iz svetega pisma. Knjiga s podobami za otroke. Cena 90 vin. To je knjiga, ki jo krasi lepa naslovna podoba in mnogo drugih barvanih in nebarvanih slik med kratkim besedilom, iz življenja Jezusovega, prijatelja dece. Kako blažljivo morejo te slike in ljubeznivi pisane pripovedke vplivati na nežna otroška srca! Tu imajo otroci nazorni in besedni pouk o čudovitem rojstvu, treh kraljih, pridnem Jezusu v Nazaretu, angeljčkih itd. Tudi podoče bodo ostale otrokom dolgo, dolgo v spominu, zgodbe pa bodo napojnjevale njihovo dušo s plemenitimi mislimi. Za Miklavža si ne moremo misliti bolj primerne darila nego to ljubko knjigo s podobami in kratkim besedilom; dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Opozarjamo na zeleznato vino gospoda lekarnarja Piccoli v Ljubljani, ki ga zdravniki priporočajo slabokrvnim in bolehnim ljudem.

Scott-ova emulzija

vsebuje v popolnoma lahko prebavni obliki za ojačenje šibkih kosti in za tvoritev zobovja potrebno snov. To dokazuje obširna uporaba Scott-ove emulzije od strani gospodov zdravnikov v

otroški praksi,

ako se gre za trajno ojačenje šibkih kosti. Otroci zavivajo prav radi prijetno dišečo Scott-ovo emulzijo, jo lahko prebavijo in dobe ravne, lepe noge.

Pri nakupu naj se zahteva izrečno Scott-ovo emulzijo. Znamka »Scott«, ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za dobroto in učinek.

Cena izvorni steklenici K 2-50. Dobi se v vseh lekarnah.